

MATERIAŁY ROBOCZE
NA SESJĘ PLENARNĄ
DNIA 21.05.2016 ROKU
II SYNODU DIECEZJI SIEDLECKIEJ

Tom III

Redakcja:

Sekretariat II Synodu Diecezji Siedleckiej

Skład:

Agnieszka Kalata

Materiały oddane do druku dnia 29.04.2016 r.

Unitas
wydawnictwo

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej UNITAS

ul. Szkolna 22, 08-110 Siedlce

tel. 530 742 909

www.wydawnictwo-unitas.pl

SPIS TREŚCI

Komisja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego	5
Podkomisja ds. Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich	13
Podkomisja ds. Udziału w Życiu Społecznym i Politycznym	20
Podkomisja ds. Duszpasterstw Charytatywnych	33

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ
KOMISJA DS. INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO
I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO

Przewodniczący komisji: ks. dr Marek Matusik

INSTYTUTY ŻYCIA KONSEKROWANEGO,
STOWARZYSZENIA ŻYCIA APOSTOLSKIEGO
I INSTYTUTY ŚWIECKIE

Życie konsekrowane, obecne w Kościele powszechnym od samego początku jego istnienia jest jego niezbywalnym i konstytutywnym elementem. Kościół zawsze postrzegał życie konsekrowane w kategoriach daru Trójcy Świętej. Rozwija się on nie bez wpływu Ducha Świętego, ożywiając duchowo wspólnotę diecezjalną oraz parafialną. Ten dar ubogaca lud Boży w charyzmaty właściwe wspólnotom. Wprowadza ożywcze tchnienie w duchowość wiernych oraz ubogaca duszpasterstwo parafialne.

Osoby życia konsekrowanego poprzez wierność radom ewangelicznym naśladują Chrystusa ubogiego, czystego i posłusznego oraz przypominają wszystkim wiernym o powszechnym powołaniu do świętości. Dają przykład umiłowania nade wszystko Chrystusa i poświęcenia się Mu bez reszty. W świecie zdominowanym przez pseudokulturę cielesności i użycia, osoby konsekrowane, ukazują młodym i małżonkom, że życie w czystości jest piękne i możliwe. Stanowią też oparcie dla wszystkich, którzy walczą o dochowanie czystości właściwej dla ich stanu życia.

Idąc za Chrystusem ubogim osoby konsekrowane są świadkami życia wolnego od zniewolenia materializmem, konsumpcyjnymi postawami

i pogoni za pieniądzem. Uczą sobą, że warto pielęgnować ducha bezinteresowności, umiaru w korzystaniu z dóbr doczesnych i przyjemności, a także ukazują wartości duchowe, którym należy podporządkować swe życie, by nie stracić jego eschatologicznego sensu.

W społeczeństwie współczesnym przesadnie szukającym wolności i skłonny do odrzucania wszelkich autorytetów i praw, także prawa Bożego, osoby konsekrowane składają świadectwo synowskiego, posłuszeństwa i czci Bogu. Uczą postawy ufności dzieci Bożych, które z radością pełnią wolę Ojca niebieskiego. Jest ona wolna od lęku i uzależnień, do jakich prowadzi samowola i negowanie prawa Bożego.

Dzięki obecności osób życia konsekrowanego lepiej uwidacznia się Kościół jako Ciało Chrystusa, będący komunią osób go tworzących i ubogacających różnymi charyzmatami, powołaniami i posługami (zob. KK 4, 12-13; KDK 32).

Na terenie diecezji od samego początku jej powstania były obecne zgromadzenia zakonne, które wywarły przemożny wpływ zarówno na wiernych jak i na duchowieństwo. Byli to: franciszkanie konwentualni w Stężycy, franciszkanie-reformaci w Węgrowie i Białej Podlaskiej, dominikanie w Terespolu, Zofiborze i Janowie Podlaskim, bernardyni w Łukowie, Jeleńcu i Krześlinie, pijarzy w Łukowie, księża Bartoszkowie w Węgrowie, paulini w Leśnej Podlaskiej i we Włodawie, karmelici w Woli Gułowskiej, marianie w Skórcu i Goźlinie, augustianie w Orchówku.

Z żeńskich zgromadzeń zakonnych, od początku istnienia diecezji, posługiwały siostry szarytki w Białej Podlaskiej, Milanowie, Siedlcach, Wyrozębach, Łukowie i Radzynie Podlaskim. W 1880 r. powstało w Zbuczynie stowarzyszenie życia apostołskiego benedyktynek-oblatek. Założyła je s. Florentyna Siostrzewitowska przy współudziale s. Juliana Świećckiego. W XIX w. na terenie diecezji powstało kilka domów sióstr felicjanek założonych przez bł. Honorata Koźmińskiego przy współudziale bł. Angeli Truszkowskiej.

W okresie międzywojennym na teren diecezji przybyli salezjanie (Sokołów Podlaski, Biała Podlaska) i ojcowie oblaci (Kodeń). Działalność

rozpoczęły także siostry opatrznościanki (Sterdyń, Międzyrzec Podlaski, Żelechów, Piszczac), niepokalanki (Wirów), siostry franciszkanki Rodziny Maryi (Zwola, Maciejowice, Grębków); felicjanki (Bezwola, Ceranów); albertynki (Siedlce, Życzyn, Radzyń Podlaski), nazaretanki (Łuków) oraz zgromadzenia bezhabitowe założone przez ojca Honorata (służki, sercanki, pocieszycielki Najświętszego Serca Jezusowego, córki Maryi Niepokalanej, posłanniczki Najświętszego Serca Jezusowego, wspomóżycielki dusz czyścicowych).

Po II wojnie światowej rozpoczęli działalność w diecezji: kapucyni (Serpelice, Orchówek, Biała Podlaska), siostry benedyktyнки-sakramentki (Siedlce), karmelitanki bose (Wola Gułowska), franciszkanki od cierpiących (Garwolin, Radzyń Podlaski), michaelici (Górki), palotyni (Celiny), oblaci (Siedlce), franciszkanie konwentualni (Siedlce), niepokalanki (Biała Podlaska), sługi Jezusa (Biała Podlaska), urszulanki szare (Parczew), pasjonistki św. Pawła od Krzyża (Siedlce). Na terenie diecezji zamieszkały również loretanki (Konstantynów i Sadowne), służebnice Najświętszego Serca Jezusa (Węgrów, Korytnica Węgrowska), salezjanki (Sokołów Podlaski), Siostry Duszy Chrystusowej w Jerzyskach i Łochowie.

Najdojrzalszym owocem życia konsekrowanego w naszej diecezji jest pochodzący z Białej Podlaskiej bł. Honorat Koźmiński, założyciel 27 wspólnot zakonnych. Dzięki niemu powstało także wiele zgromadzeń bezhabitowych.

Należy również wspomnieć o Słudze Bożej Matce Zofii Tajber, pochodzącej z Białej Podlaskiej, która założyła Zgromadzenie Sióstr Duszy Chrystusowej. Wśród sióstr męczenniczek z czasów II wojny światowej znalazły się dwie nazaretanki z Nowogródka s. Eleonora Aniela Józwik pochodząca z parafii Poizdów i s. Maria Felicjta Borowik pochodząca z parafii Rudno. Z naszej diecezji pochodzą także: Sługa Boży ks. Kazimierz Pieniążek CR, zamordowany w Warszawie, pierwsza albertynka s. Anna Lubańska oraz Sługa Boży ks. bp Adolf Szelażek, założyciel sióstr terezjanek.

Przed II wojną światową, kapłan diecezjalny ks. Andrzej Mazurkiewicz założył Zgromadzenie Sióstr „Jedność” pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciatka Jezus.

Na terenie diecezji siedleckiej posługuje wiele instytutów życia konsekrowanego oraz stowarzyszeń życia apostołskiego żeńskich i męskich. 8 instytutów męskich działa na prawie papieskim. W 13 domach żyje 89 członków, w tym 69 kapłanów. Marianie prowadzą nowicjat w Skórcu.

Istnieje również 19 instytutów życia konsekrowanego żeńskich (2 zakony kontemplacyjne, 18 instytutów na prawie papieskim, 1 na prawie diecezjalnym). Instytuty te posiadają 44 domów i skupiają 307 sióstr. W Siedlcach funkcjonuje dom generalny sióstr teresek oraz 2 domy prowincjalne: sióstr służek i sióstr pasjonistek św. Pawła od Krzyża. W Trzciance k. Wilgi działa Instytut Świecki – Dzieło Maryi Ruch Focolari. W diecezji powoli odżywa instytucja dziewic i wdów konsekrowanych. Na terenie diecezji zamieszkuje 1 dziewica konsekrowana (Siedlce), 1 pustelnica (w Oleśnicy k. Wodyń) oraz członkinie instytutów świeckich.

Osoby życia konsekrowanego, zgodnie z duchem i charyzmatami swych wspólnot, angażują się w następujących dziedzinach:

- a) *Modlitwa i duchowa ofiara* – osoby życia konsekrowanego stanowią duchowe zaplecze Kościoła, wspierając go swymi modlitwami, darem cierpienia, umartwieniami i czynami pokutnymi. Osoby te, zwłaszcza chore i starsze swą modlitwą przyczyniają się do świętości Kościoła.
- b) *Duszpasterstwo* – Instytuty męskie prowadzą 11 parafii, 3 ośrodki rekolekcyjne (Leśna Podlaska – paulini, Kodeń – oblaci Maryi Niepokalanej i Górki k. Garwolina - michaelici), 4 sanktuaria (Orchówek – kapucyni; Wola Gułowska – karmelici, Leśna Podlaska – paulini, Kodeń – oblaci Maryi Niepokalanej). Natomiast siostry sercanki prowadzą dom rekolekcyjny w Kodniu, a siostry nazaretanki w Wytycznie.
- c) *Nauczanie i wychowanie dzieci i młodzieży* – osoby życia konsekrowanego aktywnie włączyły się w prowadzenie katechezy we

wszystkich typach szkół. 5 zgromadzeń zakonne prowadzą własne przedszkola (Łuków – nazaretanki; Siedlce – służebniczki Śląskie, słuźki w Białej Podlaskiej, Skórzec – sercanki, Łuków – szarytki). Szarytki prowadzą w Łukowie Specjalny Ośrodek Wychowawczy.

- d) *Działalność charytatywna* – instytuty żeńskie prowadzą 2 domy pomocy społecznej (albertynki w Życzynie i karmelitanki w Woli Gułowskiej), a nazaretanki w Łukowie prowadzą, należący do Starostwa, Dom Pomocy Społecznej w Łukowie dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelktualnie; Siostry współpracują z diecezjalną Caritas i parafialnymi grupami charytatywnymi. Angażują się również w prace Szkolnych Kół Caritas.
- e) *Działalność misyjna* – ze zgromadzeń zakonnych pracujących na terenie diecezji najwięcej na misje „ad gentes” wyjechało pochodzących z diecezji oblatów Maryi Niepokalanej, marianów, pallo-tynów i kapucynów.

Z diecezji pochodzi 252 kapłanów zakonnych, 41 braci zakonnych i 921 siostr zakonnych. Synod wyraża wdzięczność Bogu za każde powołanie do życia konsekrowanego i poleca, aby wszyscy włączyli się w modlitwę o powołania zakonne i misyjne z naszej diecezji.

Wskazówki działań

1. Synod zachęca osoby życia konsekrowanego, niezależnie od charakteru wspólnoty, do jakiej przynależą, do pielęgnowania w sobie ducha kontemplacji i modlitwy. Niech staną się one dla innych wychowawcami modlitwy, umiłowania słowa Bożego, adoracji eucharystycznej oraz świadomego uczestnictwa w życiu sakramentalnym Kościoła. Oczekuje się od osób życia konsekrowanego, że będą dzielić się darem pogłębionego życia duchowego poprzez gorliwe odprawianie liturgii godzin, Eucharystii i adorację Najświętszego Sakramentu. Niech ukazują piękno i sens zbawczy pokuty chrześcijańskiej, postów i umartwień oraz cierpliwego znoszenia krzyża w życiu codziennym.

2. Synod diecezjalny zdaje sobie sprawę z tego, że osoby życia konsekrowanego muszą nieraz godzić swe specyficzne powołanie z obowiązkami duszpasterskimi, dlatego zachęca je do czujności, by nie straciły z oczu właściwej im hierarchii wartości i nie zagubiły istoty swego powołania i tożsamości zakonnej. Niech ci, którzy zobowiązali się do radykalnego pójścia a Chrystusem drogami czystości, ubóstwa i posłuszeństwa ewangelicznego troszczą się o żywą więź z Chrystusem, wyrażającą się w osobistej relacji z Nim. Kościół lokalny potrzebuje świadectwa wierności i miłości Chrystusowi, składanego nieraz w sposób heroiczny przez osoby życia konsekrowanego.
3. Biskup diecezjalny troszczy się o zapewnienie wspólnotom życia konsekrowanego opieki duchowej i religijnej, wyznaczając na ich prośbę kapelanów, rekolekcjonistów i spowiedników. Szczególną troską duszpasterską biskup otacza dziewice konsekrowane i pustelników.
4. Synod zachęca osoby życia konsekrowanego, by pielęgnowały w sobie świadomość eklezjalną, rozwijając ducha komunii kościelnej, chcąc żyć z Kościołem, w Kościele i dla Kościoła.
5. Synod zachęca osoby konsekrowane by włączały się w działalność kościelnych placówek charytatywnych i opiekuńczych Caritas oraz w prace grup charytatywnych we wspólnotach parafialnych i brały czynny udział w ogólnopolskich i diecezjalnych akcjach charytatywnych.
6. Synod poleca, aby parafie prowadzone przez wspólnoty zakonne aktywnie włączały się w realizację ogólnopolskiego i diecezjalnego programu duszpasterskiego. Wzajemne relacje, prawa i zobowiązania finansowe parafii, które powierzono duszpasterskiej pieczy zakonników, określają szczegółowo umowy podpisane przez biskupa diecezjalnego oraz przełożonych zakonnych.
7. Osoby konsekrowane powinny otoczyć opieką oraz wsparciem duchowym i materialnym tych, którzy pracują na misjach „ad gentes”.
8. Synod wzywa zakonnice i zakonników do poszanowania zewnętrznych znaków konsekracji. Niech nie wyrzekają się stroju zakonnego, który nieraz bywa znakiem zaniepokojenia lub sprzeciwu wobec

niewiary i obojętności religijnej oraz przypomnieniem o obecności i działaniu Bożym w świecie. W przypadku członków instytutów bezhabitowych istotne jest ich świadectwo obecności i postawa wiary.

9. Synod prosi wszystkie osoby życia konsekrowanego, a szczególnie należące do wspólnot kontemplacyjnych, o szczodłą modlitwę w intencjach diecezji siedleckiej i przeżywanych trudności i problemów, spraw publicznych i inicjatyw duszpasterskich. Osoby starsze i cierpiące zaś o ofiarowanie daru cierpienia.
10. Synod zachęca wszystkich duchownych i świeckich do finansowego i materialnego wspierania wspólnot życia konsekrowanego, zwłaszcza siostr klauzurowych, które nie mają wielu możliwości zarobkowania.
11. Synod pragnie, aby parafie i media diecezjalne otwierały się na charyzmaty wspólnot zakonnych i umożliwiły im u siebie prowadzenie animacji powołaniowej oraz prezentacji ich charyzmatów. Zachęca również alumnów seminarium duchownego oraz kapłanów, by poznawali zasady życia zakonnego i bogactwo duchowości zakonnej.
12. Instytuty życia konsekrowanego obecne na terenie diecezji siedleckiej zachowują należną im autonomię w sprawach swoich wspólnot, natomiast w działalności apostolskiej i pracy duszpasterskiej podlegają biskupowi diecezjalnemu. Jego władzy podlegają dzieła religijne, edukacyjne i charytatywne powierzone zakonnikom, i posiada on prawo je wizytować w czasie wizytacji kanonicznej lub kiedy uzna za stosowne. Niech zatem osoby te budują innym okazując biskupowi diecezjalnemu należną cześć i przykładowe posłuszeństwo.
13. Biskup diecezjalny troszczy się o różne formy życia konsekrowanego na terenie diecezji i o ich rozwój. Synod pragnie, by wspólnota diecezjalna na nowo odkrywała bogactwo świadectwa, jakie stanowi życie konsekrowane w całym bogactwie swych charyzmatów i różnorodności.
14. Biskup diecezjalny koordynuje i określa rodzaje współpracy w działalności apostolskiej osób konsekrowanych z duchowieństwem diecezjalnym. Promuje ducha solidarności między nimi, lepszego wzajemnego poznania oraz unikania ewentualnych napięć.

15. Domy zakonne nie mogą izolować się od życia parafialnego. Osoby konsekrowane mają obowiązek utrzymywać kontakty z proboszczem, włączać się w życie parafialne i w miarę swych możliwości udzielać się duszpastersko. Włączenie się na stałe w pracę parafialną musi mieć za podstawę pisemną umowę między proboszczem a osobami konsekrowanymi i wymaga słusznego wynagrodzenia.
16. Łączność z parafią wyraża się poprzez uczestnictwo osób konsekrowanych w nabożeństwach w kościele parafialnym, zwłaszcza z okazji uroczystości odpustowej, adoracji eucharystycznej, rekolekcji lub innych ważnych wydarzeń parafialnych.
17. Żeńskie instytuty zakonne winny kierować siostry do pracy w duszpasterstwie parafialnym biorąc pod uwagę ich kwalifikacje, możliwości, a także charyzmat i cel swego instytutu. Wyższe przełożone nie powinny w ciągu roku szkolnego przenosić swych sióstr katechetek na inne placówki bez bardzo ważnego powodu i bez wcześniejszego poinformowania proboszcza, który odpowiada za katechizację w parafii.
18. W sprawach życia zakonnego siostra zakonna podlega swym przełożonym, w pracy parafialnej jej przełożonym jest proboszcz. Synod zachęca, aby nie przenosić siostry zakonnej do innej pracy bez konsultacji z proboszczem.

Umowa o pracę zawarta między proboszczem a siostrą zakonną winna określać zakres jej obowiązków, czas pracy i wysokość wynagrodzenia. Umowę zatwierdza kuria diecezjalna, a aneksy personalne należy na bieżąco uaktualniać.

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH

Przewodniczący podkomisji: ks. dr Tomasz Bieliński

STATUTY

(Projekt)

Wstęp

Podkomisja ds. Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich II Synodu Diecezji Siedleckiej jest częścią Komisji ds. Wiernych Świeckich. Dlatego niniejsze statuty dotyczą udziału w zrzesczeniach eklezjalnych jedynie wiernych świeckich. Zasady przynależności duchownych i osób życia konsekrowanego do zrzeczeń religijnych określone są przez statuty innych stosownych komisji synodalnych.

Niniejsze statuty odnoszą się do zrzeczeń eklezjalnych, do których zalicza się ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy apostołskie (por. ChL 29).

Pod pojęciem ruchu kościelnego rozumie się zbiorowość o dość zwartej strukturze, której członkowie dążą do zmiany osobistej sytuacji społecznej głównie dzięki gorliwшему życiu Ewangelią.

Z kolei stowarzyszeniem nazywa się grupę osób zrzeszającą się w celu zrealizowania określonych wcześniej celów wpisujących się w misję Kościoła; działającą na podstawie statutu zatwierdzonego przez władzę kościelną i posiadającą własny zarząd. Istnieją stowarzyszenia publiczne powoływane i kierowane przez władzę kościelną oraz stowarzyszenia prywatne, które zakładane są w sposób wolny przez wiernych z własnym zarządem, a potwierdzone przez władzę kościelną na podstawie realizacji misji Kościoła.

Natomiast wspólnotą określa się zorganizowane formalnie grupy, które poprzez wspólną modlitwę i słuchanie Słowa Bożego i życie sakramentalne pragną żyć duchem Chrystusa i Jego Kościoła, pozostając z nim w ścisłej więzi (por. RMi 51).

Grupy apostołskie to małe społeczności wiernych wspólnie dążące do pogłębienia wiary. Różnią się od innych zrzeżeń religijnych mniejszym formalizmem organizacyjnym, brakiem ściśle sprecyzowanych form organizacyjnych oraz swobodą przystępowania do nich i ich opuszczania.

I. Rola i miejsce zrzeżeń eklezjalnych w Kościele

1. Zrzeszenia wiernych świeckich, będąc zorganizowaną formą apostołstwa, pomagają im „być wobec świata świadkiem zmartwychwstania i życia Pana Jezusa i znakiem Boga żywego” (KK 38). Dlatego Synod pragnie podkreślić ważną rolę, jaką w życiu diecezji pełnią zrzeżenia kościelne. Wierni świeccy zorganizowani w ruchy i stowarzyszenia eklezjalne mogą z większą skutecznością przepajać współczesną rzeczywistość społeczną, kulturalną i polityczną wartościami ewangelicznymi (por. KK 36).
2. Żadne zrzeżenie wiernych nie może być uznane za „katolickie” bez zgody kompetentnej władzy kościelnej (por. kan. 300 KPK). Zrzeżenie osób świeckich można uznać za katolickie, jeśli:
 - pomaga w realizacji chrześcijańskiego powołania do świętości;
 - jest miejscem głoszenia pełnej treści wiary zgodnie z interpretacją Nauczycielskiego Urzędu Kościoła;
 - zachowuje trwałą i autentyczną komunie z władzą kościelną;
 - wyznacza i realizuje apostołskie cele Kościoła;
 - podejmuje służbę na rzecz pełnej godności jednostki ludzkiej i społeczeństwa (ChL 30).
3. Szczególnie istotną rzeczą jest, aby cele, jakie wyznaczają sobie ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy apostołskie działające na terenie Diecezji Siedleckiej, wpisywały się w szeroko pojętą misję Kościoła,

gdyż „stowarzyszenia nie są celem dla siebie samych, ale winny służyć posłannictwu Kościoła w odniesieniu do świata; ich skuteczność apostołska zależy od ich zgodności z celami Kościoła oraz od świadectwa chrześcijańskiego i ducha ewangelicznego poszczególnych członków i całego zespołu (DA 19).

4. Synod, odnosząc się do obowiązującego nauczania Magisterium Kościoła, potwierdza, iż na terenie Diecezji Siedleckiej mogą działać takie zrzeszenia wiernych świeckich, które dążą do doskonalszego życia, rozwoju publicznego kultu, popierania chrześcijańskiej doktryny lub podejmowania dzieł apostołatu (por. KPK kan. 298 §1). Jednocześnie zaleca, aby wierni zrzeszali się w stowarzyszeniach, które przez kompetentną władzę kościelną zostały albo erygowane, albo są przez nią zalecane lub popierane (por. kan. 298 §2 KPK).

II. Zrzeszenia wiernych świeckich a władza Biskupa Diecezjalnego

5. Zrzeszenia wiernych świeckich realizują swoją misję w Kościele Siedleckim zgodnie z własnymi charyzmatami i prawem zatwierdzonym przez odpowiednią władzę kościelną.
6. Troska o istniejące oraz rodzące się ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy apostołskie w Diecezji Siedleckiej należy w pierwszym rzędzie do jej biskupa. Jego życzliwe zainteresowanie oraz stwarzanie dogodnych warunków dla ich działalności sprawi, że zrzeszenia katolików świeckich będą mogły rozwijać się pomyślnie, podejmując inicjatywy zarówno wewnątrz swoich struktur, jak i w parafii oraz diecezji.
7. Na terenie Diecezji Siedleckiej nie może funkcjonować żadne katolickie zrzeszenie wiernych świeckich bez aprobaty i zgody jej biskupa. Dlatego do dokonania ważnej erekcji stowarzyszenia lub jego sekcji w diecezji, chociażby się to działo mocą przywileju apostołskiego, wymagane jest pisemne zezwolenie biskupa diecezjalnego (por. kan. 312 §2 KPK).
8. Biskup Siedlecki ma prawo do oceny zrzeszeń eklezjalnych działających na terenie Diecezji Siedleckiej oraz do weryfikacji ich programów i sposobów realizacji celów (por. KPK kan. 305 §2).

9. Wszystkie ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy apostołskie uznane przez Biskupa Siedleckiego za katolickie powinny cieszyć się powszechną akceptacją osób duchownych i świeckich.

III. Opieka duszpasterska nad zrzeczeniami kościelnymi

10. Wszystkie ruchy i stowarzyszenia publiczne, działające w granicach Diecezji Siedleckiej powinny posiadać asystentów kościelnych lub wyznaczonych prezbiterów sprawujących nad nimi duchową opiekę. Ich mianowanie należy do wyłącznej kompetencji Biskupa Siedleckiego. Natomiast za przydzielenie opiekuna duchowego zrzeczeniom eklezjalnym działającym w parafii odpowiedzialny jest proboszcz. Z kolei stowarzyszenia prywatne wiernych świeckich zgodnie z Kodeksem Prawa Kanonicznego nie mają obowiązku posiadania asystenta kościelnego, jednakże Synod je zachęca, by o takowego opiekuna postarały się poprzez zgłoszenie prośby do Wydziału Duszpasterskiego Kurii Siedleckiej.
11. Troska duszpasterzy opiekujących się zrzeczeniami kościelnymi powinna wyrażać się przede wszystkim w zapewnieniu odpowiedniej i zgodnej z nauczaniem Kościoła formacji teologicznej oraz w zachowaniu żywej więzi z całą wspólnotą kościelną przy poszanowaniu autonomii właściwej osobom świeckim. Ponadto, poza duchowym towarzyszeniem, duszpasterze winni czuwać nad tym, by każde zrzeczenie im powierzone miało jasno określone zasady finansowania własnej działalności i było w tym względzie transparentne.
12. Przełożeni prezbiterów sprawujących opiekę nad zrzeczeniami eklezjalnymi powinni wesprzeć posługę swoich podopiecznych poprzez stworzenie odpowiednich warunków do wypełnienia zadań wynikających z pełnionej funkcji opiekunów ruchów, stowarzyszeń, wspólnot i grup apostołskich. Dlatego w realiach parafialnych, przy podziale i organizacji zadań własnych oraz zadań wikariuszy, proboszczowie powinni uwzględnić konieczność właściwego zaangażowania i poświęcenia odpowiedniej ilości czasu dla prowadzenia poszczególnych zrzeczeń.

13. Synod zachęca duszpasterzy, aby na mocy otrzymanej od biskupa misji i sprawowanej przez nich funkcji, powierzali zrzeszeniom religijnym zadania przynoszące pożytek parafii i diecezji. Niech duchowni pamiętają przy tym o konieczności poszanowania wolności i autonomii świeckich oraz uwzględniają specyfikę charyzmatów poszczególnych ruchów, stowarzyszeń, wspólnot i grup apostołskich.
14. Żaden ruch, stowarzyszenie, wspólnota czy grupa apostołska, realizująca własne cele statutowe lub innego rodzaju zadania nie może swoim działaniem rozbijać jedności eklezjalnej. Dlatego, doceniając dotychczasowe owoce działalności zrzeszeń kościelnych, Synod zachęca wiernych świeckich do jeszcze gorliwszego wypełniania zadań powierzonych im przez Kościół w autentycznej jedności z duszpasterzami.
15. Synod zaleca wszystkim duszpasterzom, by przy różnych okazjach promowali zrzeszenia religijne, przybliżali świeckim ich rolę i miejsce w Kościele oraz gorąco zachęcali do włączania się w ich struktury i działalność. W tym celu Synod zachęca duszpasterzy do nieustannego pogłębiania własnej wiedzy o ruchach, stowarzyszeniach, wspólnotach i grupach apostołskich. Jednocześnie uwrażliwia odpowiedzialnych za formację seminaryjną, aby w okresie studiów uwzględniali te kwestie w programie przygotowania kandydatów do posługi prezbiteratu (PDV 31).
16. Synod przestrzega duszpasterzy przed zamiarem tworzenia nowych grup apostołskich w parafii, jeśli miałyby to wpłynąć na poważne zaniedbane opieki duszpasterskiej nad zrzeszeniami już istniejącymi. Wprawdzie to pierwsze jest łatwiejsze i daje możliwość uzyskania szybkich efektów, jednak w dłuższej perspektywie narażone jest na wspomniane wyżej zagrożenia. Bardziej trwałe i efektywne, choć wymagające czasu i właściwego podejścia będzie wchodzenie w grupy już istniejące, a także w grupy o wyraźnych strukturach organizacyjnych, celach oraz zadaniach statutowych. Pozwala to na przyjęcie właściwej roli, jaką kapłan ma do wypełnienia wobec grupy – przewodnika i opiekuna duchowego.

IV. Jedność działania w różnorodności charyzmatów

17. Płaszczyzną współdziałania i wymiany doświadczeń między zrzeszeniami eklezjalnymi w Diecezji Siedleckiej jest „Rada Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Siedleckiej”. Kieruje się ona zatwierdzonym przez Biskupa Siedleckiego statutem, a opiekę duszpasterską nad nią pełni mianowany przez niego asystent kościelny.
18. Celem „Rady Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Diecezji Siedleckiej” jest wspieranie zrzeszeń katolickich działających na terenie diecezji w dziedzinie ewangelizacji, apostołstwa i formacji oraz rozwijanie współpracy między nimi dla budowania jedności eklezjalnej.
19. Wszystkie zrzeszenia uznane za kościelne powinny być ożywiane duchem jedności i autentycznej komunii z Kościołem lokalnym. Wyrazem tego będzie włączenie w ich programy formacyjne elementów programu diecezjalnego zatwierdzonego przez Biskupa Siedleckiego. Każdy ruch, stowarzyszenie i grupa apostołska może zrobić to na właściwy sobie sposób, tj. zgodnie z własnym charyzmatem i specyfiką, ale zawsze z zamiarem realizacji celów wyznaczonych przez wspomniany program diecezjalny. Będzie to naocznym dowodem kościelnego charakteru takiego zrzeszenia.
20. Synod pragnie zachęcić wszystkie ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy apostołskie działające na terenie Diecezji Siedleckiej, aby obok własnej działalności inicjowały i realizowały wspólne projekty ewangelizacyjne i charytatywne, a także wspólne inicjatywy w duchu nauki społecznej Kościoła. Szerokie pole do działania w tym względzie daje możliwość współpracy istniejących zrzeszeń ze Szkołą Nowej Ewangelizacji Diecezji Siedleckiej. Taka współpraca będzie budującym znakiem jedności i pięknym świadectwem autentycznej komunii eklezjalnej.
21. Ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty i grupy apostołskie działające na terenie Diecezji Siedleckiej i zaaprobowane przez Biskupa Siedleckiego mają prawo organizowania lub współorganizowania kongresów, konferencji i sympozjów. Mogą inicjować akcje ewangelizacyjne, charytatywne, kulturalne czy społeczne. W realizacji tego prawa,

jeśli zachodzi taka potrzeba, mają prawo korzystać z doczesnych dóbr Kościoła Siedleckiego, zawsze w porozumieniu z właściwą władzą kościelną. Ponadto Synod, kierując się troską o rozwój duchowy i wzrost świadomości eklezjalnej członków zrzeczeń, zachęca ich do udziału w programie Diecezjalnej Szkoły Katechistów Parafialnych.

22. W wypadku, gdy jakiegokolwiek zrzeczenie wiernych świeckich szerzyłoby naukę sprzeczną z wykładnią Magisterium Kościoła, poważnie naruszało prawo kościelne czy też wykazało nieposłuszeństwo władzy kościelnej, które zagrażałoby jedności wspólnoty wiary lub przynosiło inne poważne szkody duchowe, Biskup Siedlecki ma prawo zawiesić lub rozwiązać działające na terenie jego Diecezji zrzeczenie eklezjalne (por. kan. 320 §2 KPK). Podobne sankcje mogą być zastosowane w sytuacji, gdy jakiegokolwiek zrzeczenie eklezjalne działałoby niezgodnie ze statutem zatwierdzonym przez władzę kościelną.

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM I POLITYCZNYM

Przewodniczący podkomisji: ks. Sławomir Kapitan

UDZIAŁ KATOLIKÓW ŚWIECKICH W ŻYCIU SPOŁECZNYM I POLITYCZNYM

Motto:

Sobór Watykański II wezwał chrześcijan, aby „kierowani duchem Ewangelii starali się wiernie wypełniać swoje doczesne powinności. Dalecy od prawdy są ci, którzy wiedząc, że nie mamy tu trwałego miasta, ale szukamy przyszłego, uważają, że mogą z tego powodu zaniedbywać swoje obowiązki doczesne, nie zdając sobie sprawy, że właśnie przez wiarę są jeszcze bardziej zobowiązani do ich wypełniania, zgodnie z powołaniem, które każdemu zostało udzielone». Niech zatem wierni starają się «wykonywać swoje doczesne zajęcia, łącząc wysiłki ludzkie, domowe, zawodowe, naukowe albo techniczne w jedną żywotną syntezę z wartościami religijnymi; [bowiem] kierując się ich autorytetem, wszystko przyporządkowujemy chwale Boga» (Gaudium et Spes, nr. 38).

I. Wstęp

Synod Diecezjalny odwołując się do społecznego przesłania Ewangelii, korzysta z bogatego skarbcza Nauki Społecznej Kościoła, będącej swego rodzaju syntezą Objawienia i wiekowego doświadczenia Kościoła. Jest to bogata spuścizna katolickiej myśli społecznej, poczynając od encykliki „Rerum novarum” Papieża Leona XIII, aż do posoborowych

dokumentów Świętego Papieża Jana Pawła II oraz Papieża Benedykta XVI i Franciszka.

II. Zasady ogólne

1. Podstawowa troska Kościoła

Misja Kościoła nie pokrywa się z zadaniami, a tym bardziej z uprawnieniami władz politycznych i społeczno-gospodarczych. Kościół podejmuje troskę o ziemski wymiar dobra wspólnego oraz wykształcenie właściwych postaw związanych ze stosunkiem do dóbr materialnych i relacji społeczno-gospodarczych. Stąd nauczanie Kościoła zawiera odniesienia niezbędne do działania na rzecz sprawiedliwego i solidarnego społeczeństwa, oraz osąd moralny wszelkich przejawów ludzkiej działalności, nie wyłączając sprzeciwu wobec niesprawiedliwości.

Ważną rolą Kościoła jest właśnie formułowanie ocen moralnych, a w konkretnych wypadkach, sprzeciwu wobec niesprawiedliwości i wszelkim formom ucisku i łamania praw człowieka, jak również wskazywanie, że najczęściej źródłem zła społecznego są ideologie, które opierając się na niepełnych i błędnych koncepcjach człowieka, budują systemy społeczno-gospodarcze, godzące w dobro osoby ludzkiej, naruszają jej prawa oraz ograniczają, a nawet uniemożliwiają właściwy rozwój.

U podstaw katolickiej nauki społecznej leży całościowa koncepcja osoby ludzkiej i społeczeństwa, z której wynikają zasady poszanowania dobra wspólnego, sprawiedliwości społecznej, solidarności i pomocności. Doświadczając wspólnego losu i żyjąc we wzajemnych relacjach, szczególnie doceniamy zasadę solidarności, z której wynika moralna powinność podejmowania odpowiedzialności za siebie wzajemnie i za całe społeczeństwo, którego jesteśmy członkami. Wspólnota również ma zobowiązania względem swych członków, wyrażające się w kształtowaniu sprawiedliwego porządku społecznego.

2. Synod wobec zmian społecznych

Synod zwraca uwagę na postępujące zjawisko „wykluczenia społecznego”, widocznego również w Diecezji Siedleckiej, które obejmuje coraz

nowe sfery życia człowieka. Powodują ono wzrost poczucia niesprawiedliwości i odrzucenia, a w konsekwencji zerwanie relacji ze społeczeństwem. Dostrzegana jest konieczność duszpasterskiego włączenia się w wyhamowanie niepokojących procesów społecznych, a co za tym idzie także zmian w mentalności Polaków. Szczególną troską duszpasterską powinni być objęci wierni zamieszkujący obszary wiejskie, popegeerowskie, bez dostępu do dóbr kultury. Jest to zjawisko, które może doprowadzić w konsekwencji do wykluczenia społecznego.

Kolejnym niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że wiara i system wartości z nią związany tracą wpływ na kształtowanie zasad i modeli życia społeczno-gospodarczego. Szczególną uwagę należy położyć na etos pracy, relacje pracodawca-pracownika. Konieczną staje się katecheza środowisk pracodawców, z których zdecydowana większość deklaruje przywiązanie do Kościoła. Praca Kościoła powinna zmierzać do kształtowania właściwego wzorca postępowania i zarządzania ludźmi z poszanowaniem godności osoby ludzkiej w duchu wartości chrześcijańskich.

Do zadań Kościoła należy wpisać nieznaną wcześniej troskę o czystość dyskusji i relacji międzyludzkich. Nowe technologie, Internet dostarczają nowych miejsc, w których pojawia się na niespotykaną skalę manipulacja informacją, pogłębienie, ośmieszanie, oczernianie, obmowa, groźby, który prowadzą do indywidualnych tragedii. Ten wątek powinien być objęty nieustanną troską ludzi dla których wartości chrześcijańskie są istotne. Kościół siedlecki chcąc wyeliminować lub co najmniej ograniczyć szkodliwy wpływ mediów zainteresowanych wprowadzaniem zmian w świadomości zbiorowej pod pozornie tak zwanej nowoczesności a w rzeczywistości dla osiągnięcia celów politycznych lub komercyjnych zobowiązuje się wspierać i rozwijać media będące w jego dyspozycji. Każdy członek wspólnoty diecezjalnej winien wykazywać nie tylko troskę, ale i aktywnie wspierać, promować KRP, RPI podlasie24.pl oraz Echo Katolickie. Przedsiębiorcy zamieszczający swe reklamy winni zwrócić większą uwagę jakiej idee tym samym popierają wybierając określone media i redakcje.

Jako moralnie niegodziwe Synod uznaje: korupcję, a zwłaszcza domaganie się łapówek, przywłaszczanie własności przedsiębiorstwa,

przestępstwa podatkowe, fałszowanie dokumentów i rachunków, marnotrawstwo i złe wykonywanie pracy, zmuszanie zatrudnianych osób do pracy w warunkach urągających ludzkiej godności oraz w dni świąteczne, przynależność do organizacji przestępczych, wykorzystywanie sytuacji osób bezrobotnych, niepełnosprawnych lub cudzoziemców do ich zatrudniania bez żadnych zabezpieczeń socjalnych, nadużywanie subwencji i świadczeń socjalnych i kradzież własności intelektualnej. Grzechy te należy wyznawać na spowiedzi, zrywać z nimi i podejmować wysiłek naprawienia popełnionych krzywd.

Synod zwraca się do wszystkich katolików – członków władz samorządowych oraz rad nadzorczych spółek, aby pamiętali, że żądanie i pobieranie niewspółmiernie wysokich wynagrodzeń jest wyrazem braku poczucia solidarności z ludźmi ubogimi.

3. Wskazane kierunki rozwoju

Synod przypomina, że działalność społeczno-gospodarcza ma swój wymiar duchowy i etyczny oraz stanowi sposobność do składania chrześcijańskiego świadectwa. Dlatego katolicy, przezwyciężając wszelkie obawy i uprzedzenia, a także kierując się poczuciem współuczestnictwa i odpowiedzialności, powinni podejmować działalność społeczną i gospodarczą. Działalność ta powinna mieć na względzie rozwiązywanie problemów społecznych w tym brak poszanowania człowieka i jego praw. Synod popiera rozwój nowych technik i technologii, rozwój gospodarczy. Godne polecenia są podejmowane działania edukacyjne, mające na celu pomoc bezrobotnym w zdobywaniu nowych kwalifikacji, a także poradnictwo prawne i roztropna pomoc charytatywna.

Synod wzywa właścicieli i kierowników przedsiębiorstw do poszanowania godności i praw pracowników oraz zwiększenia wysiłków mających na celu humanizację procesu pracy. Do pracowników zaś apeluje o uczciwą i rzetelną pracę oraz o budowanie wzajemnych stosunków na fundamencie cnoty solidarności.

Napięcia w relacjach między pracodawcą a pracobiorcą należy przezwyciężać na drodze negocjacji i dialogu. Synod zachęca duchownych

do organizowania i prowadzenia duszpasterstw pracowników, pracodawców oraz przedsiębiorców. Wszyscy, którzy mają czynny udział w procesie rozwoju gospodarczego powinni w swojej działalności postępować tak aby ich działalność czerpała inspirację z Ewangelii i ze Społecznej Nauki Kościoła.

III. Udział katolików świeckich w życiu politycznym i samorządowym

1. Osoba ludzka

Fundamentem wszelkiej działalności politycznej i samorządowej dla katolików jest troska o dobro osoby ludzkiej: w każdych warunkach i na wszystkich poziomach publicznej aktywności. Zatem polityka prowadzona po katolicku nie ma znamion „konfesyjności”, a jej podstawowym celem jest obrona godności i praw osoby ludzkiej, jako najwyższego dobra w porządku doczesnym. W tym fundamentalnej dla porządku demokratycznego zasady wolności religijnej.

2. Podstawowe obowiązki i prawa katolika

Udział katolików w życiu politycznym i samorządowym jest nie tylko ich prawem, ale i jednym z podstawowych obowiązków wynikających z misji głoszenia słowem i świadectwem Dobrej Nowiny w każdym momencie i aspekcie życia społecznego. Przesłanie to wywodzi się wprost z sakramentów chrztu i bierzmowania. W posynodalnej adhortacji „Christifideles laici” znajdujemy następujące uzasadnienie: „Świeccy nie mogą rezygnować z udziału w polityce, czyli w różnego rodzaju działalności gospodarczej, społecznej i prawodawczej. (...) Prawo i obowiązek uczestniczenia w polityce dotyczy wszystkich i każdego. (...) Ani oskarżenia o karierowiczostwo, o kult władzy, o egoizm o korupcję, które nierzadko są kierowane pod adresem ludzi wchodzących w skład rządu, parlamentu, klasy panującej czy partii politycznej, ani dość rozpowszechniony pogląd, że polityka musi być terenem moralnego zagrożenia, bynajmniej nie usprawiedliwiają sceptycyzmu i nieobecności chrześcijan w sprawach publicznych” (ChL 42).

Kard. Joseph Ratzinger w nocie doktrynalnej Kongregacji Nauki Wiary z 2003 r., zatytułowanej „Vademecum dla polityków” – podkreśla, że w życiu chrześcijan „nie może być dwóch równoległych nurtów: z jednej strony tzw. życia duchowego z jego własnymi wartościami i wymogami, z drugiej tak zwanego życia świeckiego, obejmującego rodzinę, pracę, relacje społeczne, zaangażowanie polityczne i kulturalne”. Brzmi to szczególnie dobitnie w kontekście obserwacji praktyki życia publicznego, gdzie praktykowanie wiary jest uważane za sferę prywatną, która nie powinna wpływać na postępowanie i decyzje wynikające z pracy na rzecz społeczeństwa.

Soborowa Konstytucja „Gaudium et spes wprost stwierdza, że zadanie bezpośredniego udziału w życiu politycznym wchodzi zatem w zakres misji i odpowiedzialności osób świeckich. Działalność tę świeccy prowadzą na własną odpowiedzialność i nie mogą w niej wspierać się autorytetem Kościoła. „Autonomia”, którą obdarzeni są świeccy, dotyczy wyboru konkretnej linii działania politycznego, nie może jednak w żadnym wypadku dotyczyć autonomii wyborów moralnych, np. wyboru rozwiązań sprzecznych z nauką Kościoła bądź głoszonymi przezeń zasadami etycznymi. Uprawniona wielość doczesnych koncepcji musi iść w parze z zachowaniem nienaruszalnego źródła, z którego wypływa zaangażowanie katolików w życiu politycznym, czyli Chrześcijańskiej nauki moralnej i społecznej. Świeccy katolicy winni mieć pewność, że ich uczestnictwo w życiu politycznym nosi na sobie znamię nienagannej odpowiedzialności za sprawy doczesne. Niedopuszczalne jest nadużywanie symboli religijnych czy argumentu wyznawania wiary w działalności politycznej lub dla osiągnięcia zysków, zwłaszcza jeśli miałyby one dzielić innych, być przesłanką do poczucia wyższości, braku szacunku dla drugiego człowieka. Katolik w każdej formie działalności publicznej zobowiązany jest budowania wspólnoty Kościoła, umacniania jej i uczciwego wspierania dostępnymi metodami i środkami.

3. Granice kompromisu ze strony polityka katolickiego

Granica kompromisu ze strony katolika uczestniczącego czynnie w życiu politycznym jest dobro osoby ludzkiej i szacunek dla przysługujących

jej nienaruszalnych praw, w tym prawa do życia, traktowanego w różnorodności swoich aspektów, od początku w łonie matki, poprzez jego rozwój, aż do naturalnego kresu. Zaangażowanie katolików nie może dopuszczać żadnego kompromisu, gdyż w przeciwnym razie „zostałoby przekreślone świadectwo chrześcijańskiej wiary w świecie oraz wewnętrzna jedność i zgodność samych wiernych.” Święty Jan Paweł II wiele razy stwierdzał, że wszyscy, którzy na mocy wyboru zasiadają w gremiach prawodawczych, mają „konkretną powinność przeciwstawienia się” wszelkiemu prawu, które okazywałoby się zamachem na ludzkie życie. Parlamentarzystom, podobnie jak żadnemu katolikowi, nie wolno uczestniczyć w kształtowaniu opinii publicznej przychylniej takiemu prawu, ani też okazywać mu poparcia w głosowaniu. W przypadku gdy nie jest możliwe odrzucenie lub całkowite zniesienie ustawy o przerywaniu ciąży, eutanazji, in vitro, czy innym regulacjom związanych z życiem i godnością człowieka „parlamentarzysta, którego osobisty absolutny sprzeciw byłby jasny i znany wszystkim ludziom, postąpiłby słusznie, udzielając swego poparcia propozycjom, których celem jest ograniczenie szkodliwości takiej ustawy i zmierzających w ten sposób do zmniejszenia jej negatywnych skutków na płaszczyźnie kultury i moralności publicznej. Tak postępując bowiem, nie współdziała się w sposób niedozwolony w uchwalaniu niesprawiedliwego prawa, ale raczej podejmuje się słuszną i godziwą próbę ograniczenia jego szkodliwych aspektów” (Evangelium vitae, 73).

4. Wartości nienegocjowalne

Św. Jan Paweł II wprowadził pojęcie wartości nienegocjowalnych, czyli chroniących życie, godność i dobro osoby ludzkiej oraz jej prawa do rozwoju, a tym samym stanowiących nienaruszalny fundament życia społeczności ludzkiej. Nie podlegają one kompromisom zależnym od bieżącej polityki. Wynikając nie tylko z Objawienia, ale i z prawa naturalnego są uniwersalne i ponadkonfesyjne. Kongregacja Nauki Wiary w Nocie Doktrynalnej, do podstawowych wartości, w których kompromis nie jest możliwy, zalicza między innymi:

- kwestię aborcji i eutanazji oraz techniki in vitro,

- prawo do wolności religijnej,
- ochronę i rozwój rodziny opartej na monogamicznym małżeństwie między osobami odmiennej płci,
- wolność rodziców w wychowywaniu własnych dzieci,
- ochronę nieletnich oraz ofiar współczesnych form niewolnictwa, takich jak: narkomania czy prostytutka,
- troskę o pokój,
- troskę o sprawiedliwość społeczną, tak aby prawa osoby nie zostały zagrożone przez bezduszne działania rynku czy czynników ekonomicznych.

Katolik ma prawo nie tylko sprzeciwu wobec niesprawiedliwego prawa, ale zgodnej z sumieniem odmowy wykonania nakazów prawa, zgodnie z przysługującą mu „klauzulą sumienia”.

5. Społeczeństwo obywatelskie

Kościół w swym nauczaniu społecznym bardzo pozytywnie ocenia proces, w którym różnorodne „społeczności pośrednie” „uruchamiają swego rodzaju system solidarności” i „umacniają tkankę społeczną, zapobiegając jej degradacji, jaką jest anonimowość i bezosobowe umasowienie” (Centesimus annus 49). Ideałem jest więc prężne, połączone licznymi więzami międzyludzkimi, samo oddolnie organizujące się społeczeństwo, które tworzy się niezależnie od państwa. Służba społeczeństwu obywatelskiemu jest tym dalekosiężnym zadaniem, któremu winna służyć wszelka aktywność polityczna i społeczna katolików. Kościół diecezjalny popiera udział w organizacjach społecznych, pozarządowych, których celem jest rozwój duchowym, intelektualny, kulturalny, jak również fizyczny, o ile organizacje te mają w swych założeniach i programach cele i formy działalności co najmniej nie stojące w sprzeczności z nauką Kościoła. Synod zaleca daleko idące otwarcie na pojawiające się inicjatywy powoływania stowarzyszeń, bractw, organizacji pozarządowych, a także grup nieformalnych. Zwłaszcza jeśli ich inicjatorzy są wiernymi Kościoła siedleckiego, poszukując dla swej działalności formacji duchowej. Kościół siedlecki w przyciąganiu tych form

aktywności, dbałości o stronę duchową, edukacyjną może pozyskać środowiska i ludzi, którzy będą nieść Słowo Boże w tam gdzie trudno dotrzeć w tradycyjny sposób. Wiele w tym względzie zależy od duszpa-sterstwa parafialnego oraz otwartości księży proboszczów.

6. Relacja instytucji Państwo – Kościół

W społeczeństwach pluralistycznych konieczne jest wyważenie stosunku pomiędzy wspólnotą polityczną a Kościołem, tak więc trzeba jednoznacznie rozdzielić to, co czynią wierni, czy to poszczególni, czy też stowarzyszeni, we własnym imieniu jako obywatele kierujący się głosem sumienia chrześcijańskiego, od tego, co czynią wraz ze swymi pasterzami w imieniu Kościoła. Ten zaś, w żaden sposób nie utożsamia się ze wspólnotą polityczną ani nie wiąże się z żadnym systemem politycznym. Państwo i Kościół są w swoich dziedzinach od siebie niezależne i autonomiczne, co nie wyklucza współdziałania w służbie człowiekowi i społeczeństwu. Człowiek bowiem nie jest ograniczony do samego tylko porządku doczesnego, ale żyjąc w historii, zachowuje w całości swoje wieczne powołanie. Kościół zaś oparty w swoich podstawach na miłości Zbawiciela przyczynia się do tego, by w granicach narodu i między narodami szerzej krzewiła się sprawiedliwość i miłość. Obowiązująca obie struktury zasada przyjaznego rozdziału nie oznacza utraty prawa do ocenia działań z jednej czy drugiej strony. I Państwo i Kościołowi winno zależeć na tworzeniu jak największej przestrzeni działań wspólnych dla dobra ogółu i pojedynczego człowieka. W tym kontekście szczególną rolę do odegrania mają katolicy uczestniczący w życiu politycznym i społecznym. Niemniej ani Kościół, ani Państwo nie powinny wyręczać się w swych fundamentalnych zadaniach. Krytyka i ocena działań nie powinna nosić znamion promowania jednych kosztem drugich, osłabiania autorytetów instytucji i urzędów. Kościół jest zainteresowany wychowaniem patriotycznym swych członków, wspieraniem działań propaństwowych, budowanie elementarnego szacunku do prawa, nauczanie wiernych jak prawidłowo korzystać z przysługujących im praw oraz zobowiązań płynących z bycia obywatelem.

7. Zaangażowanie duchowieństwa w działalność polityczną

W myśl KPK, kan. 285 §1-3, kan. 287 §2, osoby duchowne nie mogą przyjmować publicznych urzędów, z którymi łączy się udział w wykonywaniu władzy świeckiej, oraz przynależć do partii lub stronnictw politycznych. Oznacza to, że Kościół hierarchiczny zdecydowanie dystansuje się od bezpośredniego udziału w polityce, co oznacza kategoryczne „nie” dla bezpośredniego angażowania się duchownych w działalność polityczną oraz otwarte wspieranie konkretnych ugrupowań, czy projektów, jeśli prowadzą do powstawania, czy utrwalania podziałów w ramach wspólnoty. Niemniej jako autorytet w sferze moralnej Kościół ma nie tylko prawo ale i obowiązek etycznej oceny programów i działań organizacji politycznych polityki, tak jak innych sfer życia, apelując przy tym o czynne zaangażowanie katolików świeckich w życie publiczne. Ocena ta musi mieć na uwadze soborową konstytucję duszpasterską „*Gaudium et spes*” podkreślającą, że świat polityki i Kościół są od siebie niezależne i autonomiczne. Służą jednak powołaniu jednostkowemu i społecznemu tych samych ludzi i powinny wykonywać tę służbę dla dobra wszystkich. Zasada ta jest wpisana w art. 1 Konkordatu stanowiący: „Rzeczpospolita Polska i Stolica Apostolska potwierdzają, że Państwo i Kościół katolicki są – każde w swej dziedzinie – niezależne i autonomiczne oraz zobowiązują się do pełnego poszanowania tej zasady we wzajemnych stosunkach i we współdziałaniu dla rozwoju człowieka i dobra wspólnego”. Przypominając zakaz bezpośredniego udziału osób duchownych w życiu politycznym należy przypomnieć, „Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów”, gdzie w punkcie 33 Kongregacja ds. Duchowieństwa podkreśla się, że kapłan powinien stanąć ponad wszelkimi stronnictwami politycznymi. Nie może czynnie angażować się w działalność partii politycznych ani kierować związkami zawodowymi, chyba że po ocenie kompetentnej władzy kościelnej wymaga tego obrona praw Kościoła lub rozwój dobra wspólnego. Zasadę tę powtarza Kanon 28 Kodeksu Prawa Kościelnego.

IV. Wnioski

Wypływająca z nauczania Kościoła troska o dobro wspólne winna inspirować świeckich do podejmowania możliwie najszerszego spektrum aktywności zarówno na polu społecznym, politycznym, gospodarczym, kulturalnym oraz oświatowym. Zaangażowanie to powinno mieć zawsze na celu nie dobro pojmowane egoistycznie, ale w ujęciu miłości i szacunku do drugiego człowieka oraz społeczności w różnych zakresie. Aktywność ta musi być jednocześnie świadectwem wiary i miłości do Boga i drugiego człowieka. Zaangażowanie powinno być zwłaszcza kierowane tam, gdzie zagrożone są wartości moralne, panuje niesprawiedliwość, krzywda społeczna, tak by podejmowane decyzje były przepełnione duchem nauczania Chrystusa. Katolik świecki nie może być obojętny wobec zła, na które musi zdecydowanie reagować, także przykładem własnego życia. Niedopuszczalna jest w tej kwestii jakakolwiek dychotomia pomiędzy wygłaszanymi poglądami, wspieranymi odwoływaniem się do nauki Kościoła, a przykładem życia własnego, dzielenia na aktywności na sferę publiczną i prywatną poprzez wprowadzenie do nich różnych miar postaw i czynów. Osoby duchowne, organizacje kościelne mają prawo i obowiązek wyrażenia swych myśli i ocen w odniesieniu do działań organizacji politycznych, społecznych, gospodarczych oraz ich przedstawicieli. Formując je należy działać z zachowaniem szacunku do osoby ludzkiej i prawa do odmienności poglądów. Ta ostrożność winna cechować wypowiedzi osób duchownych, które z racji swej misji muszą samoograniczyć swe biernie prawa obywatelskie w trosce o nie dokonywanie lub utrwalenie podziałów wśród wiernych.

Sugeruje się powołanie przy Księdzu Biskupie Ordynariuszu ciała złożonego z wiernych świeckich wywodzących się z różnych środowisk społecznych, politycznych i gospodarczych, których istota nie stoi w bezpośrednim konflikcie z doktryną i nauczaniem Kościoła. Ciało to pełniło by funkcję doradczą w celu właściwego rozpoznania, oceny, prowadzenia relacji, czy dialogu z organizacjami życia politycznego, społecznego i gospodarczego. Ciało to mogłoby zajmować w imieniu laikatu stanowisko wobec zjawisk i procesów zachodzących w naszej Ojczyźnie,

bez konieczności angażowania w te działania autorytetu Biskupa oraz Kościoła hierarchicznego. Fundamentem takiego ciała mogłyby się stać organizacje wiernych świeckich takich jak Akcja Katolicka, Bractwo św. Judy Tadeusza, duszpasterstwa grup zawodowych, czy też zespoły redakcyjne mediów diecezjalnych. Warte uwagi jest wykorzystanie doświadczenie w relacjach ze światem szeroko rozumianej polityki byłych szefów diecezjalnych mediów. Ciało to pozwoliłoby uniknąć angażowania bezpośredniego instytucji kościelnych w sprawy kontrowersyjne w swej istocie, a przez to dzielące laikat. Mogłoby wypracowywać stanowiska wobec zachodzących procesów społecznych, rozwiązania spraw, które w przyszłości będą tego wymagać na zasadzie uprzedzania.

Synod zaleca wprowadzenie elementów edukacji patriotycznej i obywatelskiej w katechizacji na każdym poziomie. Jednocześnie zwraca baczną uwagę na skrajności zachowań w tym względzie. Każdy ich przejaw powinien być poddawany niezwłocznej analizie i ocenie, w celu minimalizacji potencjalnych zagrożeń i zgorzenia.

Synod zaleca daleko idące otwarcie na pojawiające się w laikacie inicjatywy stowarzyszeń, bractw, organizacji pozarządowych, a także grup nieformalnych. Zwłaszcza jeśli ich inicjatorzy są wiernymi Kościoła siedleckiego, poszukują dla swej działalności formacji duchowej.

Synod podkreśla, że zaangażowanie wiernych świeckich w życie polityczne na szczeblu samorządowym, państwowym lub w ramach pracy w instytucjach tychże powinno cechować postawą służebną wobec każdego bez wyjątku obywatela, petenta, klienta, pacjenta etc. Ich praca powinna cechować się oddaniem i miłością do każdego bliźniego.

Synod wzywa właścicieli i kierowników przedsiębiorstw do poszanowania godności i praw pracowników oraz zwiększenia wysiłków mających na celu humanizację procesu pracy. Do pracowników zaś apeluje o uczciwą i rzetelną pracę oraz o budowanie wzajemnych stosunków na fundamencie cnoty solidarności. Szczególną uwagę należy położyć na etos pracy, relacje pracodawca-pracobiorca. Konieczną staje się katecheza środowisk pracodawców, z których zdecydowana większość deklaruje przywiązanie do Kościoła.

Bibliografia

Katechizm Kościoła Katolickiego - 1897 - 1917, 2234 - 2246.

Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*.

Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Christifideles laici*.

Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*, 7.

Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, 36.

Jan Paweł II, Encyklika *Centesimus annus*.

Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Pokoju 1991: „Poszanowanie sumienia każdego człowieka warunkiem pokoju».

Jan Paweł II, Encyklika *Fides et ratio*.

Sobór Watykański II, Deklaracja o wolności religijnej *Dignitatis humanae*.

17- Synod Plenarny Kościoła w Polsce.

Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym (24 listopada 2002 r.)

II SYNOD DIECEZJI SIEDLECKIEJ

PODKOMISJA DS. DUSZPASTERSTW CHARYTATYWNYCH

Przewodniczący podkomisji: ks. dr Zbigniew Sobolewski

STATUTY

(Projekt)

I. Działalność charytatywna

Działalność charytatywna znajduje swe najgłębsze zakorzenienie i motywację w postawie i nauczaniu Chrystusa, który objawił światu nieskończone miłosierdzie Ojca, a utożsamiając się z ludźmi w potrzebie (zob. Mt 25,40), zobowiązał swych uczniów do życia miłością. Kościół od zarania swych dziejów pielęgnował w sobie ducha miłosierdzia i braterskiej pomocy, szczególną troską otaczając ubogich duchowo i materialnie. Poprzez wieki zachował żywą pamięć przykazania miłości bliźniego i wypracował bogate formy służby najuboższym. Opcję na rzecz ubogich oraz duchowość miłosierdzia, z której wynikają dzieła charytatywne Kościoła potwierdził Sobór Watykański II: „Jak w zaraniu swych dziejów Kościół święty, łącząc Wieczerzę Eucharystyczną z agapą, ukazywał się cały zjednoczony węzłem miłości wokół Chrystusa, tak w każdym czasie daje się rozpoznać po tym znaku miłości, a ciesząc się z podejmowanych przez innych przedsięwzięć, zatrzymuje dla siebie dzieła miłości jako swój obowiązek i niezbywalne prawo. Dlatego Kościół otacza szczególnym szacunkiem miłosierdzie względem ubogich i chorych oraz tzw. Dzieła miłosierdzia i wzajemnej pomocy, mając na celu niesienie pomocy w różnych potrzebach ludzkich. Tego rodzaju czynności i dzieła stały się dziś bardziej naglące i powszechniejsze, ponieważ wskutek usprawnienia środków komunikacji odległość między ludźmi została w pewnej mierze przewyżniona, a mieszkańcy całego

świata stali się niejako członkami jednej rodziny. Działalność charytatywna może i powinna dziś ogarniać swym zasięgiem wszystkich bez wyjątków ludzi i wszystkie potrzeby. Gdziekolwiek znajdują się ludzie, którym brak pokarmu i napoju, ubrania, mieszkania, lekarstw, pracy, oświaty, środków do prowadzenia życia godnego człowieka, ludzie nękani chorobami i przeciwnościami, cierpiący wygnanie i więzienie, tam miłość chrześcijańska winna ich szukać i znajdować, troskliwie pocieszać i wspierać” (*Dekret o apostołstwie świeckich*, nr 8).

Św. Jan Paweł II wezwał wszystkich wiernych do pielęgnowania „wyobraźni miłosierdzia” pozwalającej dostrzec ogrom świata ubóstwa oraz odpowiedzieć na potrzeby ubogich w duchu braterstwa i miłości. Jan Paweł II uczył o godności ubogich, ich uprzywilejowanym miejscu we wspólnocie Kościoła oraz wzywał do budowania społeczeństwa i Kościoła solidarnego z ubogimi. Kościół winien usłyszeć krzyk ubogich i stawać się ich głosem, domagając się budowy społeczeństwa opartego na zasadach sprawiedliwości, pomocniczości i dialogu.

Benedykt XVI w encyklice „*Deus caritas est*” potwierdził, że Kościół ma charakter służebny wobec ubogich i potrzebujących pomocy, a jego prawdziwą naturę wyraża diakonia miłosierdzia. Papież mocno akcentował teologiczne motywacje działalności charytatywnej i dostrzegał w niej jedną z wiarygodnych form ewangelizacji.

Papież Franciszek wzywa Kościół, by udał się na „peryferie” i z nową energią podjął „opcję na rzecz ubogich”. Gestami przepełnionymi miłością wobec nich, papież wychowuje Kościół do ofiarnej miłości bliźniego.

Działalność charytatywna Kościoła siedleckiego jest jedną ze zwyczajnych form duszpasterstwa, poprzez które wspólnota wierzących daje świadectwo wierności Chrystusowi w ubogich i potrzebujących wsparcia. Stąd też wszelkie działania pomocowe: pomoc humanitarna, a zwłaszcza służba charytatywna i opiekuńczo-wychowawcza Kościoła siedleckiego wyrażają ducha miłosierdzia chrześcijańskiego, ukształtowanego na wzór Chrystusa, Samarytanina ludzkości, który zobowiązał swych uczniów do czynnej miłości bliźniego.

Kościół zatem postrzega siebie jako świadka i szafarza miłosierdzia. Żyjąc duchowością komunii z Chrystusem, rozpoznaje Jego obecność w ubogich i potrzebujących pomocy duchowej i materialnej oraz odpowiada na nią diakonią o charakterze uniwersalnym, ogarniając miłością wszystkich potrzebujących.

Kościół siedlecki dostrzega wielorakie i złożone formy ubóstwa oraz wyzwania z nimi związane. Bieda ma wymiar ekonomiczny, przejawiający się w niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (np. brak żywności, odzieży, godnych warunków mieszkaniowych), społeczny, który wyraża się w wykluczeniu społecznym i izolacji (np. osamotnienie) lub psychologiczny (np. nieumiejętność samodzielnego radzenia sobie w życiu). Ubóstwo przejawia się również w sferze kultury, moralności i religii.

Po przemianach ustrojowych, jakie dokonują się od 1989 roku, do tradycyjnych form ubóstwa ekonomiczno-kulturowego dołączyły nowe. Polskie społeczeństwo, w tym także mieszkańców naszej diecezji trapią: pijaństwo i alkoholizm, degradacja więzi małżeńskich i rodzinnych, przestępczość, ubóstwo materialne; zwłaszcza osób, które nie odnalazły się w nowej rzeczywistości ekonomicznej, bierność i zdanie się na działania pomocowe rządzących. Nasiliło się bezrobocie, bezdomność, eurosieroctwo, migracja zarobkowa. W dalszym ciągu zagrożeniem, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży są narkotyki, prostytutcja w nowych formach (tzw. sponsoring młodych emigrujących do dużych miast), przemoc w rodzinach, wzrost rodzin rozbitych lub niepełnych. Ostatnie dziesięciolecie przyniosły niekorzystne zmiany w postrzeganiu małżeństwa i rodziny. Wzrosły postawy konsumistyczne i egoistyczne zachowania społeczne. Nasila się „wyścig szczurów”, a wiele osób ulega złudnemu przekonaniu, że sukces życiowy wyraża się wyłącznie poprzez sukces materialny.

Poważnym problemem wielu rodzin jest niemożność osiągnięcia bezpieczeństwa ekonomicznego i zapewnienia sobie przyszłości – mimo, że jedno lub oboje rodziców pracują zawodowo. Niepewność co do możliwości utrzymania siebie i bliskich rodzi frustrację i lęki.

Od kilku lat Polska jest krajem migracji tranzytowej oraz osiedlania się cudzoziemców, głównie ze Wschodu. Przybywają oni do Polski często nielegalnie, bez ochrony prawnej oraz zabezpieczenia socjalnego.

Z kolei powszechna migracja zarobkowa ludzi młodych z Polski na Zachód zwiększa ryzyko utraty przez nich tożsamości kulturowej i religijnej. Osłabia więzi małżeńskie, rodzinne, i przyczynia się do zanikania poczucia wspólnoty z Kościołem.

II. Podmioty działalności charytatywnej

1. Podmiotem działalności charytatywnej jest cały Kościół lokalny, który pod przewodnictwem biskupa diecezjalnego czuwa nad jej rozwojem i przebiegiem. Nikt w Kościele, zarówno spośród duchownych, jak i świeckich nie może czuć się zwolniony od uczestnictwa w posłudze miłosierdzia wobec ubogich. Pomoc bliźnim w potrzebie jest moralnym obowiązkiem zarówno wspólnoty diecezjalnej i parafialnej, jak i wspólnot i zgromadzeń zakonnych, ruchów, stowarzyszeń i fundacji kościelnych działających w diecezji oraz wiernych świeckich.
2. Pierwszym odpowiedzialnym za duszpasterstwo charytatywne w diecezji jest biskup. On jest promotorem dzieł miłosierdzia, ich inicjatorem i koordynatorem oraz odpowiedzialnym za kształtowanie „nowej wyobraźni miłosierdzia” swoich diecezjan. To zadanie pełni poprzez Caritas Diecezji Siedleckiej oraz inne, powołane przez siebie instytucje charytatywno-opiekuńcze.
3. Zakres zadań oraz odpowiedzialności Caritas za promocję idei miłosierdzia chrześcijańskiego oraz działalność charytatywną w diecezji określają odpowiednie Statuty i rozporządzenia władzy diecezjalnej.
4. W parafii pierwszym odpowiedzialnym za posługę miłosierdzia wobec ubogich i potrzebujących pomocy jest ksiądz proboszcz lub wskazany przez niego wikariusz wraz z koordynatorem dzieł charytatywnych. W każdej parafii diecezji siedleckiej winien powstać Parafialny Zespół Caritas złożony z osób, które podejmą się systematycznej i zaplanowanej pracy na rzecz ubogich. Zespół ten animuje działalność charytatywną całej wspólnoty, lecz jej nie zastępuje.

5. Synod zachęca, aby w każdej parafii działał parafialny koordynator dzieł charytatywnych, powołany spośród członków Rady parafialnej, którego zadaniem byłoby czuwanie nad wymianą informacji i koordynacją współpracy wszystkich grup modlitewnych i apostołskich na rzecz dobroczynności chrześcijańskiej.
6. Każdy wierny świecki uczestniczy w charytatywnej misji Kościoła włączając się w posługę miłosierdzia diecezjalną lub parafialną. Jest wezwany do pielęgnowania w sobie wrażliwości na potrzeby ubogich i w miarę swych możliwości wspieranie ich poprzez indywidualne pełnienie dzieł miłosierdzia chrześcijańskiego.
7. Obowiązek włączenia się w dzieła miłosierdzia spoczywa zwłaszcza na rodzinach, które kształtują wrażliwość swych członków na ludzką biedę i wychowują do czynnej miłości bliźniego. Zachęca się całe rodziny do włączania się w działania charytatywno-opiekuńcze parafii i diecezji.
8. Synod przypomina również, że w dziele kształtowania postawy miłosierdzia, zwłaszcza wśród młodych, ogromną rolę do wypełnienia mają duszpasterze, nauczyciele, katecheci i wychowawcy.
9. W zakresie propagowania miłosierdzia chrześcijańskiego nieoceniony wkład wnoszą diecezjalne i parafialne media: Katolickie Radio Podlasie, portal internetowy podlasie24.pl, gazeta Echo katolickie oraz internetowe strony parafialne.

III. Caritas Diecezji Siedleckiej

10. W imieniu biskupa diecezjalnego Caritas Diecezji Siedleckiej przewodniczy dziełom miłości miłosiernej we wspólnocie diecezjalnej i parafialnej. Inicjuje, animuje i koordynuje systematyczną i planową działalność humanitarną i charytatywno-opiekuńczą, nie zastępując przy tym, lecz wspierając w realizacji dzieł miłosierdzia wspólnotę parafialną. Szczególną troską Caritas otacza najsłabsze grupy społeczne, wymagające szczególnego wsparcia: rodziny wielodzietne, ubogie dzieci i młodzież, matki samotnie wychowujące potomstwo, bezdomni, bezrobotni, chorzy, seniorzy, niepełnosprawni, więźniowie, uchodźcy, osoby doznające przemocy domowej i klęsk żywiołowych.

11. Cele i zadania określone w Statucie Caritas siedlecka realizuje prowadząc specjalistyczne jednostki organizacyjne oraz organizując i koordynując pracę Parafialnych Zespołów Caritas i Szkolnych Kół Caritas.
12. Caritas udziela pomocy specjalistycznej ubogim i potrzebującym wsparcia w prowadzonych przez siebie Warsztatach Terapii Zajęciowej, Środowiskowym Domu Samopomocy, jadłodajniach dla ubogich, Centrach Pomocy Interdyscyplinarnej, Zakładzie Aktywności Zawodowej, Centrum Integracji Społecznej, świetlicach dla dzieci, Ośrodku Interwencji Kryzysowej, Centrum Pomocy Caritas, wypożyczalniach sprzętu rehabilitacyjnego oraz innych placówkach, jakie powoła zgodnie ze swym Statutem. Charakter i szczegółowe cele i zasady pracy Caritas diecezjalnej i jej agend określają Statuty zatwierdzone przez biskupa diecezjalnego.
13. Caritas diecezjalna koordynuje na terenie diecezji i parafii ogólnopolskie akcje charytatywne, zapraszając do współpracy wspólnoty parafialne oraz stowarzyszenia, fundacje, wspólnoty modlitewne i apostołskie działające w diecezji.
14. Caritas diecezjalna organizuje i czuwa nad formacją religijną i duchową swoich pracowników i wolontariuszy oraz tych, którzy na różne sposoby uczestniczą w działaniach pomocowych. Odpowiada za organizację rekolekcji, dni skupienia, szkoleń i konferencji oraz systematycznego programu pracy formacyjnej dla swych współpracowników.
15. Niosąc skuteczną pomoc ubogim i potrzebującym wsparcia w kraju i za granicą Caritas diecezjalna współpracuje z Caritas Polska oraz innymi charytatywnymi instytucjami kościelnymi, z organizacjami dobroczynnymi innych wyznań oraz instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi z zachowaniem własnej tożsamości kościelnej i autonomii.
16. Synod diecezjalny zachęca wiernych, by wspierali działalność Caritas diecezjalnej oraz jej agend poprzez modlitwę, ofiarowanie umartwień i cierpień oraz finansowo poprzez indywidualne ofiary. Na potrzeby Caritas diecezjalnej, za zgodą biskupa diecezjalnego,

organizuje się we wszystkich parafiach diecezji siedleckiej zbiórki ofiar na tacę lub do puszek.

17. Synod postanawia, że środki finansowe i materialne, pozyskane w ramach akcji duszpasterskich, takich jak: *Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom*, *Jałmużna Wielkopostna*, i innych, koordynowanych przez diecezjalną Caritas bez zwłoki mają być przekazywane do jej dyspozycji i wykorzystywane zgodnie z regulaminem tych akcji.
18. Na doraźne zbiórki pieniężne, przeprowadzane w celach charytatywnych na terenie całej diecezji wydaje pozwolenie biskup diecezjalny. Za organizację zbiórek na rzecz Caritas diecezjalnej, ich przebieg i rozliczenie odpowiada dyrektor Caritas Diecezji Siedleckiej. Pozwolenie na zbiórki lokalne, w ramach akcji charytatywnych prowadzonych we wspólnocie parafialnej wydaje ksiądz proboszcz lub administrator parafii za zgodą kurii.

IV. Formacja charytatywna parafii

19. Zgodnie ze „Wskazaniami duszpasterskimi dla Parafialnych Zespołów Caritas” Konferencji Episkopatu Polski z dn. 1-2 marca 2000 r. Synod poleca, aby w każdej parafii działał Parafialny Zespół Caritas lub inna grupa charytatywna, systematycznie i planowo zajmująca się niesieniem duchowej i materialnej pomocy ubogim, chorym i potrzebującym wsparcia.
20. Odpowiedzialnym za powołanie do istnienia i działalność Parafialnego Zespołu Caritas lub innej grupy charytatywnej na terenie parafii jest ksiądz proboszcz lub wskazany przez niego inny duszpasterz (wikariusz). Powołanie Parafialnego Zespołu Caritas ma miejsce za zgodą i przy współpracy z dyrektorem Caritas diecezjalnej.
21. Parafialny Zespół Caritas ściśle współdziałając z Caritas diecezjalną przewodniczy na terenie parafii ogólnopolskim i lokalnym akcjom pomocowym, organizuje charytatywną formację duchową wiernych oraz odpowiada za organizację i przebieg Tygodnia Miłosierdzia i innych inicjatyw Caritas.

22. Szczegółowy zakres i formy pracy Parafialnego Zespołu Caritas określa jego Statut, zatwierdzony przez biskupa diecezjalnego.
23. Do działalności charytatywnej są powołani nie tylko wszyscy wierni, ale wspólnoty, stowarzyszenia, fundacje katolickie i ruchy działające na terenie parafii. Winny one angażować się w parafialne dzieła charytatywne.
24. Synod poleca, aby w przedszkolach i wszystkich typach szkół powstawały Szkolne Koła Caritas, których celem jest wychowanie do miłosierdzia dzieci i młodzieży. Zachęca katechetów, nauczycieli i wychowawców do ofiarnego włączenia się w dzieło uwrażliwiania dzieci i młodzieży na problemy socjalne oraz potrzeby chorych, starszych i ubogich. Szkolne Koła Caritas mają bezcenną rolę do odegrania w kształtowaniu postaw miłości bliźniego i miłosierdzia wśród dzieci i młodzieży. Służą wychowaniu nowych kadr wolontariuszy parafialnych, którzy w przyszłości wezmą odpowiedzialność za pomoc ubogim w parafii.
25. Odpowiedzialnym za działalność Szkolnych Kół Caritas na terenie jest asystent kościelny, którym może być ksiądz proboszcz lub wskazany przez niego kapłan. Opiekunem Szkolnego Koła Caritas jest nauczyciel lub katecheta wyznaczony przez dyrektora szkoły.
26. Sposób powoływania Szkolnego Koła Caritas, formy jego działalności formacyjnej i charytatywnej określa Statut Szkolnego Koła Caritas zatwierdzony przez biskupa diecezjalnego.
27. Synod popiera także inne formy wolontariatu charytatywnego niż Parafialne Zespoły Caritas i Szkolne Koła Caritas, dostrzegając ich bogactwo wyobraźni i skuteczność zwłaszcza w docieraniu do środowisk najbardziej zaniedbanych.
28. Synod zachęca do współpracy z władzami rządowymi i samorządowymi, instytucjami pomocowymi i organizacjami pozarządowymi, które służą ubogim. Współpraca ta jest możliwa z wyłączeniem działań niezgodnych z nauką Kościoła i dokonuje się w duchu partnerstwa i poszanowania własnej tożsamości.

29. Synod poleca, aby zgodnie z ugruntowaną już tradycją był we wspólnocie diecezjalnej i parafialnej obchodzony uroczystie Tydzień Miłosierdzia. Rozpoczyna się on Niedzielą Miłosierdzia. Jego celem jest budzenie wrażliwości na potrzeby bliźnich poprzez budzenie ofiarności wśród wiernych, prezentacja pracy charytatywnej Kościoła lokalnego i zachęta do włączania się w dzieła miłosierdzia.
30. Synod chce, by w czasie Tygodnia Miłosierdzia duszpasterze parafialni wraz z grupami charytatywnymi organizowali uroczystą Mszę św., wystawy i spotkania propagujące ideę dobroczynności chrześcijańskiej oraz organizowali zbiórki na rzecz ubogich we własnej parafii. Caritas diecezjalna przygotowuje i rozprowadza we wszystkich parafiach materiały liturgiczno-homiletyczne, które służą pomocą w owocnym przeżywaniu tego Tygodnia.

